

**Kroniek nr 27: van “Innemend Italië” op 733 ex.
Mijmeringen, bedenkingen, mededelingen, schrijfsels...**

ASCOLI PICENO: SPECHTEN, TRAVERTIJN EN FEESTEN

De meeste blogs en artikels over Italië spenderen terecht veel aandacht aan de grote kunststeden, de belangrijkste natuurgebieden, (toeristische) archeologische sites en merkwaardige (altijd “charmante”) kleine dorpjes. Minder vaak wordt aandacht besteed aan de regionale steden zoals Treviso, Lodi of Benevento. Een daarvan is Ascoli Piceno, een stadje waar we jaren geleden eerder bij toeval voor het eerst verbleven en sindsdien een van onze favorieten werd.

Het financieel-economisch dagblad *Il Sole 24 Ore* publiceerde op 14 december 2020 de rangschikking van de 107 provinciehoofdplaatsen naar leefbaarheid: “*Le città più vivibile in Italia*”. Daarvoor werden een tiental parameters aangesneden gaande van gezondheidszorg over onderwijs en werkgelegenheid naar milieu en nog zo veel meer. Daarin bekleedt Ascoli Piceno de 13de plaats op 107. We kunnen beamen dat dit meer dan terecht is.

STRATEGISCHE HEUVEL

Het historisch centrum is in eeuwen weinig veranderd. Het ligt nog steeds gekneld op een heuvel tussen twee bergrivieren, de Tronto en de Castellano, die hier samenvloeien en dan hun weg zoeken naar de Adriatische Zee. Al heel vlug werd deze strategische hoogte bewoond door de Picenen, een van de zovele Italische stammen voordat Rome het overwicht op het schiereiland veroverde. De bijnaam van de lokale voetbalclub luidt dan ook *I Picidi*, of De Spechten. Al heeft die benaming etymologisch niets te maken met de vroegere Picenen. De club heeft momenteel al zorgen genoeg om uit de degradatiezone van de serie B te klimmen.

Gelegen op de Via Salaria werd Ascoli een belangrijke Romeinse stad. Heel veel getuigenissen uit die periode zijn er echter niet. Nabij de Porta Gemina, waar de befaamde heirweg de stad binnenkwam, ontdekken we nog de funderingen van het vroegere theater. Interessanter is de Ponte Romano di Solestà over de Tronto. Ze dateert uit de beginjaren van het keizerrijk en is een van de weinige Romeinse bruggen die ook van

binnen te bezichtigen zijn. Een bezoek aan deze interne constructie bevestigt nogmaals het enorme technische vernuft van de Romeinen. De brug wordt sinds de middeleeuwen verdedigd door een poort en een nabijgelegen toren.

Het stratenpatroon van Ascoli verwijst nog heel duidelijk naar haar Romeinse oorsprong maar de bebouwing van het centrum is vandaag puur middeleeuws. Je hebt er enerzijds de rechte winkelstraten en de Piazza del Popolo waar eertijds het forum lag. En anderzijds kan je ook slenteren door de smalle middeleeuwse steegjes.

EENHEID IN DE EENVOUD

Een heel mooi voorbeeld van een dergelijke wijk is deze van San Giacomo in de onmiddellijke buurt van de Ponte di Solestà. De Via dei Soderini kent tal van huizen en paleizen uit de renaissanceperiode. Opvallend zijn de vele middeleeuwse (woon)torens die ons aan San Gimignano doen denken. De b&b in deze straat waar we reeds vijf maal verbleven luistert trouwens naar de toepasselijke naam "Tra le Torri".

Van hieruit is het maar een kleine stap naar het historisch centrum. En het is tijdens deze wandeling dat je onmiddellijk bekoord wordt door de charme van de stad. Bijna alle gebouwen dateren uit dezelfde periode en zijn bijna allemaal opgetrokken in travertijn. Die eenvormigheid en de warmte van deze natuursteen vormen de rijkdom van Ascoli Piceno.

Een groot en wezenlijk verschil met San Gimignano is dat Ascoli niet gebukt gaat onder het massatoerisme en dat de binnenstad nog steeds bevolkt wordt door lokalen. Wie 's avonds op de Piazza del Popolo geniet van een goed glas op het terras van Meletti is getuige van een rijk sociaal leven dat zich overal vertoont. Ondertussen kunt u ook genieten van het uitzicht op het Palazzo dei Capitani, de San Francescokerk en de drukke zuilengang met diverse winkels aan de overzijde van het plein. De vlaggen

tonen de kleuren van de 6 *sestieri* of historische stadswijken. Overigens is Ascoli een perfecte winkelstad.

ANIJS EN OLIJVEN

Caff  Meletti, in prachtige liberty-stijl, fungeert reeds generaties als trefpunt voor politici, kunstenaars, schrijvers en filosofen. JP Sartre discuteerde er aan de toog, Hemingway vond het een uitstekende plek om ook hier eventjes te herstellen van zijn wonden opgelopen tijdens het oorlogsgeweld in noord-Italië en koning Vittorio Emanuele dronk er de befaamde *Anisetta Meletti*, een lokale, zachte anijsdrank. Bij zijn aperitief ontving hij wellicht ook enkele *Olive all'Ascolana*, groene ontpitte olijfjes gevuld met gekruid vleesgehakt en daarna gefrituurd.

Is de Piazza del Popolo het burgerlijk centrum van de stad, dan vervult de Piazza Arringo de religieuze rol. Hoewel we hier ook het stadshuis aantreffen wordt het plein gedomineerd door de duomo, de doopkapel en het bisschoppelijk paleis. We vinden hier ook het Archeologisch Museum en een rijke Pinacothek. Maar naar ons idee mist het plein echter de levendigheid van de Piazza del Popolo.

Natuurlijk kent de stad nog tal van andere monumenten. Er is de Loggia dei Mercanti die tegen de kerk van St-Franciscus is aangebouwd, en de prachtige, intieme romaanse kerk toegewijd aan de hh Vincenzo en Anastasio, het Palazzo Malaspina en de Galleria d'Arte Contemporanea met werken van onder andere Lucio Fontana en Giorgio Morandi, twee van onze favoriete moderne Italiaanse kunstenaars.

DE SARAZEEN MOET HET ONTGELDEN

Elke plaats in Italië die zichzelf respecteert kent een historische evocatie. Het is meestal een oude, vergeten traditie die na de tweede wereldoorlog opnieuw werd opgevestigd. Soms ter bevordering van het toerisme, soms ter vermaak van de eigen bevolking. Meestal een combinatie van beide. Bijna altijd betrof het vroeger (harde) confrontaties tussen de diverse wijken. Centraal stonden twee soorten behendigheidspoeven: het steekspel of het (kruis)boogschieten.

De steekspelen te paard zijn vandaag niet meer zo gewelddadig of bloedig als vroeger. Je hoeft de tegenstrever niet meer uit het paard te lichten. Het volstaat een draaipop in het midden van het veld op de juiste plaats te raken. Opvallend is dat die houten klaas heel vaak een Sarazeen voorstelt. Die Sarazenen moeten in de loop van de geschiedenis blijkbaar een kwalijke reputatie hebben nagelaten in Italië want je vindt ze onder andere ook terug in de Quintana van Arezzo, Sarteano (Siena).

Het toernooi in Ascoli speelt zich af op een soort van achtbaan die zich nog net binnen de stadsmuren bevindt. Maar het begint eigenlijk al veel vroeger met de voorstelling van de 6 stadswijken. In vol middeleeuws ornaat, begeleid door de passende vlaggen, symbolen, wapenschilden en klaroengeschal stappen 1500 figuranten door de stad naar het stadion. Jong en oud wordt gemobiliseerd om de eigen contrade zo elegant en nobel mogelijk aan de toeschouwers te presenteren. *Fare bella figura* krijgt hier een extra dimensie. Het is bittere ernst.

Het spektakel start met de obligatoire voorstelling van ploegen en de eed van sportiviteit die door de winnaar van vorig jaar wordt afgelegd. Het lijkt wel het begin van de Olympische Spelen. De wedstrijd zelf heeft eigenlijk weinig om het lijf. Elke ruiter maakt drie rondjes om snelheid te halen en moet dan het schild van de Sarazeen zo centraal mogelijk pogen te raken. Hoe dichterbij het hart van het schild, hoe meer punten. Daarbij speelt ook de tijd een rol. Als het paard eventjes buiten het parcours stapt wordt de ruiter uitgesloten.

In 2016 waren we getuige van een dergelijke misstap. Gelet op de reactie van de supporters van de betreffende contrade vrees ik dat deze ridder zich de eerste weken best niet in de wijk vertoont. Het onderlinge fanatisme kent echt geen grenzen en het belang van de strijd moet niet onderdoen voor het Festival van Sanremo of de finale van de Italiaanse voetbalbeker. Al zou het toch ook verdomd jammer zijn mocht Ascoli Piceno dit jaar degraderen naar de serie C.

Marc Vandenbon
Auteur van "Innemend Italië"
marc.vandenbon@telenet.be
www.innemenditalie.be

Avondvullende voordrachten:

- Rome, andere paden
- Innemend Italië

Info op aanvraag

